

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

“LA ESQUELLA” Y SA EMINENCIA

—Vaja, home, que á la seva edat y ab la seva representació, no li está bé jugar á cartas...

Domingo Pujol

CRONICA

Hi havia un cómic amich meu que un dia que vaig estampar una impressió sincera del seu treball, per no resultar aqueixa impressió del seu gust, se'm va enfadar de mala manera. Acostumat a las frases laudatorias adozzenadas, la veritat l'amargava.

—Company,—vaig tenir que dirli—els cómichs sou potser els únics artistes qu'esteu completament incapacitats pera recusar els dictats de la crítica... y per aixó, sens dupte, sou també 'ls més vidriosos. El pintor, l'escultor, l'arquitecte, 'l poeta, 'l músich, poden veure las obras que produheixen y aquí l'atar, per consegüent, la justicia ó la injusticia ab que son censuradas.

Si de primer moment poden estar preocupats, temps els queda pera serenarse, y reconéixer per fi la rahó d'una censura. Pero, vosaltres, els cómichs, feu l'art ab la vostra persona, y aqueix art vostre es repenti; no queda, no s' solidifica. Quan representeu un paper no 'us veyeu y, per consegüent, no 'us podeu pas jutjar á vosaltres mateixos. Donchs sápigas y entengas que tú, qu'ets un home de bon paladar pera discernir sobre 'l treball dels altres cómichs, si 't poguessis veure, en més d'una ocasió, tu mateix te xiularias.

En igual cas que 'ls cómichs se troban els defensors de cer-

tas causas, quan portats per l'apassionament ó inspirats per altres móvils, traspasan els límits de la prudencia y del bon discerniment. Una vegada disparats arriban fins á perdre la visió de sí mateixos. En certas ocasiones, si s' poguessin veure's xiularian.

Actualment s'está representant en l'escenari del Consistori barceloní un'obra d'espectacle—d'espectacle per cert ben poch edificant—que porta per títol: «*La reversió dels tranvías de la Companyia anónima.*» Si la representació va continuant com fins ara, m'temo que acabarà desastrosament, ab un escándol formidable.

Se tracta d'harmonisar dos interessos: el de la Companyia de tranvías y 'l de la ciutat de Barcelona. Té demanada aquella l'unificació dels plans de reversió, y s'empenya en obtenirla dintre d'una fetxa determinada. Va probar de lograrho ab una primera proposició que, sotmesa al estudi d'una ponencia extra-municipal, quedá llastimosament triturada. El plaeso demanat era excessiu, com que implicava una prórroga de la explotació per deu anys més dels que

en justicia li corresponían. Aixís va probarse ab datos incontrovertibles.

Aquí devía haverse acabat la qüestió. Pero, no, senyors: hi ha qui té empenyo, segons sembla, en fer entrar el clau per la cabota, y 's va formular una segona proposició. La Companyia empenyada en conseguir la prórroga fins al any 1945, va oferir millores, entre ellas la reversió d'algunes novyas líneas qu'encare están per construir y, quals productes, per consegüent, no hi ha medi humá d'apreciarlos. Es á dir: ¿la primera pesada ha resultat curta? Donchs hi afegirém una torna. Pero aqueixa torna, ab apariencias de un gran volúm, resulta ser, ben examinada, una especie de bufetas plenas de vent. Per tan poca cosa fora un disbarat, casi una expropiació descarada al patrimoni de la Pubilla, concedir á la Companyia 'ls deu anys de prórroga que pretén, y que importan, segons cálculs, una ganga que s'aproxima á 19 milions de pessetas de beneficis.

Quan las cosas prenen aquest carácter, precisa á tota costa establir una base segura de convicció, fundada en cálculs, datos y xifras que no admetin

LA QÜESTIO DEL TRANVIA

—¡Baixa d'aquí inmediatamente! ¿No veus que vas á descalabrar á la pobla Barcelona?

réplica. Y aixó es lo que no s'ha fet fins ara; y aixó es lo que s'ha defugit, y aixó es lo que ha donat peu á tota mena de murmuracions per part del públich, espectador de la comedia.

Sila comissió extra-municipal vaposar tan bé las cosas á lloch al estudiar el primer dictámen ¿no era lógich, y á més de lógich convenient confiarli l'estudi del segón?

Se diu qu'aixó resulta de priment pels facultatius de la Casa Gran; pero aquesta

consideració, en tot cas, havia de tenirse present la primera vegada. Admés el sistema, era precis seguirlo fins al cap-de-vall, en els distints aspectes de la qüestió

Lluny de ferho aixís, se doná 'l divendres l'espectacle insólit de prorrogar una sessió fins á las cinch de la matinada del dia següent. ¿Es que hi havia empenyo en conseguir per medi del cansanci, lo que no s'ha pogut lograr á favor de una convicció serena qu'encare está per formar? Sembla que sí.

¿Per qué sino operar de nit, sense descans, no corrent com no corrian cap perill els interessos de Barcelona?

¿Será tal volta qu'en cambi 'n corrian els interessos de la Companyia inglesa?

¡Ah! En aquellas horas de nit, fins la circulació dels tranvías está totalment paralisada: y resultava extrany y sospitós fer rodar á tota corrent pel Saló del Consistori el desgabellat y perillós carruatge de la reversió. Y es una llástima que l'administrador de

LO MATEIX QUE DIU TOTHOM

—Ves, noya, ves; no estich per festes. No tinch tan poch enteniment com els senyors del Municipi.

la companyia, que necessita 'l seu temps per ordenar el servey públich, vagi á perdre las nits pels corredors de la Casa Gran, esperant ansiós el resultat de una votació prematura, ab tot y la forsa que 's feu per obtenirla.

Ben clarament va demostrar el públich el disgust que aquests procediments li produhian.

Eran molts els que 's preguntavan:

—Pero aquests regidors que aixís procedeixen son els representants de la ciutat de Barcelona ó 'ls representants de la Companyia inglesa de tranvias?

Y aquí vé á tom lo de l' anecdota del cómic. Elle ja no 's veyan; havían perdut fins el concepte dels seus debers ab la ciutat y ab els electors que allí 'ls portaren pera que defensessin honradament els interessos de Barcelona... En cambi 'l públich els veyá bé, y unánimement reprobava 'l seu procedir insensat y sospitós.

***

Nosaltres, al revés del Sr. Marial, qu' en aquesta qüestió actua d' home fort y de conductor del carruatge de la reversió, opiném que 'ls homes públics han de ser honrats y han de semblarho: han d' estar bé ab la seva consciencia, sí; pero han d' estarhi així mateix ab l' opinió que 'ls hi té la vista á sobre. A l' opinió se l' ha de conquistar ab arguments de convicció y ab probas irrefutables. Ara,

tirant las cosas á barato, sense tó ni só, no se la conquista: molt al contrari, se l' exaspera.

En aquest cas, las murmuracions que no faltan may, troban el terreno magníficament abonat pera germinar, creixer y extendres rápidamente com la mala herba. Serán tan infundadas com vulguin, pero prenen cos, porque 'ls mateixos que las haurían d' extirpar fins á cert punt semblan justificarlas.

En aquesta qüestió, tothom veu clarament l' interés de la Companyia anónima; ningú encare ha sapigut posar de relleu l' interés de Barcelona. Será porque cada día se fa més difícil demostrarlo. Aixís, en la premsa, ni un sol periódich fins ara ha defenat la conveniencia de la reversió, en la forma en que se ha intentat realisarla. Els que se n' han ocupat ha sigut sols per atacarla durament. Alguns n' hi ha que callan. Jo crech que aquests esperan que la cosa sigui un fet, pera convertirla en arma política de descrédit contra la majoria republicana del Ajuntament.

Pero afortunadament ni tots els regidors republicans están conformes ab anar á la cotxera del inglés, ni 'l partit republicá, en aquest punt, está disposat á aprobar la conducta dels que per torpesa ó per qualsevol altre móvil hi vagin á raura. Aquell que 's deixi tocar per la corrent eléctrica, ja sab la ff que li espera: políticament morirá espeternegant.

P. DEL O.

DEL COR

Passo balans d' amor. Miro la llista
y 'l resultat m' espanta...
Tot son pèrduas y errors que m' s'congoixan,
y 'm posan fret a l' ànima.
Aquells temps ja han passat, Quan els recordo
me fereix la nostalgia.

L' ACABAMENT de LA FI DE 'N TOMAS REYNALD

El públich, quan ne sortia,
s' adormia, s' adormia!...

LA PISSARRA DE 'N MARIAL

¿Vritat que no 's veu de prompte
si això es un' olla ó bé un compte?

La edat de las passións ¡qué bona fora
si no pasés tant rápida!
Jo era amich de donzellas que valían...
y no las apreciava
degudament, sols veyía sa guapessa...
¡Si' eran tant y tant macas!..

Aquells temps ja han passat... Unas son mortas,
las otras ja son mares
que relativament serán felissas...
pro totas mal cassadas...

Y jo encare visch sol. Encare lluyto
débilment. Se m' acaban
la joventut, l' humor y l' alegría,
¡Ah!.. L' amor ¡quánt ens gasta!..

Y jo encare visch sol... A totas ellas
un jorn vaig despreciarlas.

Que 'm perdonin las mortas y las vivas ..
¡A totas una llégrima!

ANDRESITO

CASUS BELLI

Sentiria que 'l lector no fos del meu parer, pero
sigui com sigui y respectant la seva opinió, sempre
valiosa, crech que ha arribat el moment de que Es-
panya, prescindint de consideracions y escrúpuls,
declari la guerra a la Gran Bretanya.

¿Que perquè la faig aquesta proposició, en apa-
riencia arriscada y un si es no es *qui-jotesca*?

Quatre párrafos d' historia posarán al qui 'm lle-
geixi al corrent de la gravetat dels fets.

Com ningú deu ignorar, desde fa prop de cent
anys están realitzant al port de Barcelona obras
importantíssimas. Avuy colocalant aquí una pedra,
demá enfonzant allá un block, els treballs van avan-
sant ab activitat tan notable, que personas inteli-
gents asseguran que a fins del present sigle ó a pri-
mers del altre quedarán completament llestos.

Actualment y pera evitar que, com algunas vega-
das ha succehit, dintre mateix del port naufraguin
els barcos, s' está allargant el dich del Est, a qual
efecte la Companyia constructora aboca per aquells
encontorns, els dias que fa bona mar, grans pilas de
pedra y blocks de proporcions ciclòpeas.

Llensats aquestes blocks y aquestas pedras al fons
del aygua, naturalment, constitueixen un perill
pera la navegació. De día no hi ha cuydado, donchs
una boya colocada en el punt extrém ahont jeu la
última roca, indica als mariners que cal fer el cap
vú al enfilar la embocadura.

No aixís a la nit. La boya 's queda a las foscas y
per lo tant se fa invisible. ¿Cóm pot saber, el nave-
gant que al nostre port s' acosta, els perills que allá
a flor d' aygua l' espejan?

—Pero, *hombre*,—dirá segurament el lector:—aixó
pot arreglarse d' una manera senzillíssima. ¿Per qué
no iluminan la boya?

La mateixa idea va tenir la Junta del port. Y tant
va tenirla, que 'l día 18 del passat mes de Mars va
enviar al Govern—perque per aquestas cosas s' ha
de demanar sempre permís a Madrid,—un memorial
en que sollicitava la consegñent autorisació pera
posar un llum al lloch ahont comensan els perills
de la nova escollera.

Rebuda a Madrid la sollicitut, fou sotmesa, com es
natural, al estudi del centre tècnich corresponent, a
fi de que, degudament visurada pel director, pel
subdirector, pel secretari y per dos ó tres oficials,
pogués passar a informe de la comissió facultativa,
la qual, a son temps, la enviaria a la secció hidro-
gráfica pera que quatre ó cinch senyors més estu-
diessin el projecte y donguessin sobre ell el seu
parer avans d' entregarlo al ministre, que es qui, en
definitiva, ha de darli ó negarli l' aprobació.

En aquest estat l'assumpto que, com ja veu el lector, no podia trobarse més ben encarrilat, arriba á Barcelona la esquadra anglesa... y jaquí va consumarse l'indigne atropello!

Apenas fondejats els barcos de S. M. británica, pega l'almirall llambregada á la boca del port y pregunta:

—¿Qu' es alló?

—Una boya—li contesta un gat de mar que per allí rodava:—una boya que senyala qu' en aquell punt hi ha perill pera las embarcaci6ns.

—De día deu senyalarho, pero ¿y de nit?

—De nit... qui tingui mals de-cap que se 'ls passi.

Mister May no digué res més, pero l'home doná las sevas ordres y, ¡oh atreviment inaudit!, á entrada de fosch se destaca de la esquadra inglesa una llanxa de vapor y, trás trás, s'acosta á la boya, hi planta un fanal y ab la més grandiosa de las frescuras, vira, se 'n torna á bordo... y ja tenim, per la voluntat soberana dels súbdits de Eduard VII, iluminada la punta perillosa de la nova escollera.

Ara dignin, ¿pot tolerarse aixó? ¿Pot darse violació més palmaria del dret internacional que aquest llum ilegalment colocat en una boya que 's troba en las nostras ayguas?

No faltarán potser personas mansas que pretendrán atenuar la enormitat realisada pels inglesos alegant que ab la colocació del fanal no 's proposava altra cosa que evitar possibles desgracias.

¡Fútil, ridícul, despreciable argument! Aviats estaríam si la possibilitat d' una desgracia, d' una catástrofe si 's vol, pogués justificar la comissió d' un atropello tan grave, tan sanguinari, tan tremendo com el que 'ls inglesos acaban de perpetrar á la boca mateixa del port de Barcelona!

Aquí no hi ha previsió ni xeringas que valguin. La dignitat d' Espanya, la santetat del expedient están per sobre de tot.

¿Quí son els inglesos pera venir á resoldre d' una manera tan brusca un assumpto qu' está tramitant-se á Madrid?

¿Quí son pera abrogarse el dret de grapejar una boya que no es seva y posarhi un fanal, ab la irrisoria excusa de que ab ell poden evitarse desgracias?

¿Y 'l nostre honor? ¿Y 'l expedient en tramitació, cóm quedan?

Als ulls d' Espanya, la rahó del perill que las llanxas inglesas al entrar de nit al nostre port corrian, no vol dir res ni té 'l més insignificant valor.

¿Qué podia molt bé succehir que alguna hagués naufragat? ¡Y qué!.. Hauría naufragat legalment y á la sombra de las disposici6ns vigents en el ram de ports...

No: aixó no deu haver de quedar aixís. L' afront del fanal s' ha de rentar d' una manera ó altra.

Per mí—ho he dit y ho repeteixo—lo més patriótic y caballeresch es declarar sobre la marxa la guerra al inglés, y surti lo que surti.

Si avuy li permetém colocar impunement un fanal á la boca del port, ¿quí 'ns diu que demá no vindrá á posarnos llums á la Gran Vía, que bona falta hi fan?

Nosaltres no hem buscat l' ocasió, pero ja que 's presenta no hem de deixar que s' escapi.

La guerra ab la Gran Bretanya s' imposa.

O ara, ó may.

A. MARCH

D' ACTUALITAT.

LA FAMOSA CAPELLA PROTESTANT
inaugurada al carrer de Rosselló el día 7 del corrent.

EL PAGÉS Y EL XARLATÁN

Al maestro... cuchillada.

Als Encants de S. Antoni, un pagés de la Geltrú, va veure á sobre una taula á un xarlatán molt pallús, que ofería als que escoltaván ampollas plenas d' un such que, més que de medecina, pareixia de pixúm.

Y las venía á pesseta cada una 'l molt gamarús, dihent que 'l millor remey era per poder matar els cuchs.

El pagés se 'l escoltava com tothom; mes no sent mut va dirigir-se al fulano y va dirli resolut:

«Jo 'n sé un de remey, barato, y aquell que 'n vulgui fer us no li costará cap *pela* per curarse, de segur; mos pares van ensenyarme 'l de des' qu' era molt menut, y jo afirmo y asseguro qu' es posar oli en un llum. El qui vulga fer la proba que m' escolti mitj minut: menjin dos ó tres borregos, no estigan may en dejú, y 's beuhen una copeta ab cinch céntims de vi aixut. Es la millor medecina que jo uso per *matá 'l cuch*, y tothom que vulga usarla se 'l curará, de segur.»

FÉLIX CANA

RAMBLEJANT

—Repara, mamá; ja torna á seguirnos aquell jove que may acaba de determinar-se.
—Será un aprenent... y 'l pobre deu estar preocupat ab aixó del "Concurs"...

L' imán

En las edats remotas, el ferro era un metall in-dómit.

Se l' admirava per la seva resistència, se l' utilitzava en la confecció d' armes, eynas, adornos...

Pero no 's passava d' aquí.

Si queya un tros de ferro á terra y l' home no 's dignava ab sas mans cullirlo, á terra 's quedava.

Si las sevas llimaduras s' escampavan, escampadas restavan.

Si un bossí arribava á introduhirse al ull entre 'l globo y la parpella, ¿quí era capás de treure'l d' allí?

Afortunadament un dia un 'sabi, que no era de cap academia ni havia optat may al premi Nobel, examinant unas pedras qu' en un camp havia recullit, observá que una d' ellas, gris, fosca, exercia sobre 'l ferro una acció extranya.

Sorprés, duptant de lo que veyá, multiplicá els experiments, fins á quedar convensut de que 'l descubrimient que la casualitat acabava de posarli á la má no era un somni.

La realitat fou confirmada per mil y mil probas. El 'sabi havia trobat la calamita, la pedra imán.

—¡Veniu!—digué 'l home, cridant entusiasmát á tots els que treballavan el ferro:—¡Veniu! Ja tenim el metall rebelde dominat.

—¿Cóm?

—¡Miren!... Poseune un bossí sobre la taula. Jo hi acosto aquesta pedra... ¿Observén com el ferro, al sentir la seva aproximació tremola, s' agita, s' belluga y, vensut al fi per la forsa de la pedra, acaba per dirigir-se cap á ella y tirárseli á sobre?

—¡Es veritat!—¿Y com s' explica aixó?

—Ignoro las causas; pero veig els efectes, y á ells m' atinch. ¿Compreneu las conseqüencias que d' aquest descubrimient poden derivarse?

—Portentosas, incalculables... Desde ara endavant el ferro será el nostre criat, el nostre esclau, la nostra juguina. ¿Cóm se 'n dirá d' aixó?

—L' imán.

—¡Visca l' imán dominador del ferro!

—Jo 'm cuydaré d' arrodonir la troballa y donarli forma práctica. ¡Veuréu, veuréu quinas aplicacions més útils, més hermosas, més bellament inesperadas!.. ¡No es pas res poder gobernar á capritxo el ferro ab la sola presencia d' aquesta inofensiva pedra!..

—¡Ah!—va dir un aixelabrat:—¡Si 's pogués trobar un imán que tingué la virtut d' atraure als homes!.. ¡Qué se 'n podrien fer llavors de cosas que ara son extremadament difícils! Pero aixó—va anyadir ell mateix—no 's logrará may.

¿May?.. Al enginy humá, educat y despert com está avuy, res li es impossible.

L' imán s' ha inventat y fa ja bastant temps que funciona ab éxit.

És un imán d' or.
 ¿No n' han vist cap vostés?
 Donchs hi ha qui jura y perjura que á Barcelona
 n' hi ha varis.

Y fins s' arriba á afirmar—no sé si será veritat—
 que l' Inglés del tranvía, aquest Inglés que ab tant
 empenyo solicita l' cambi de fetxas de la reversió,
 n' té un.

MATÍAS BONAFÉ

LLIBRES

HISTORIA DE LAS LITERATURAS COMPARADAS, desde su origen hasta el siglo XX por FEDERICO LOLIÉE.—Versión española con las adiciones y correcciones del autor para la tercera edición francesa por D. HERMENEGILDO GINER DE LOS RÍOS.—Un aplauso mereix el docte catedrático del Institut de Barcelona, per haver enriquit la bibliografía espanyola ab una traducció escelent de la magnífica y celebrada obra de Loliée. Es aquest llibre una admirable condensació de las literaturas de tots els pobles desde 'ls temps primitius fins als nostres dies degudament coordinadas y posant de relleu sas mútuas influencias y concordancias. Perque, com tota labor de la civilització, la literatura no constitueix un ram aislat de la intel·ligencia humana: en son desarrotillo y caracterizació hi influeixen decisivament els fets històrics y 'ls períodes de progrés y decadencia dels diversos pobles de la terra.

Baix aquest punt de vista dominant, ha trassat Loliée la seva notabilíssima *Historia de las Literaturas comparadas*, en la qual l' amplitud del conjunt no ofega, ni minva may la importancia dels detalls. En las 450 planas

próximament que forman el volúm s' hi tanca la materia prima per escriure una abundosa Biblioteca literaria.

Immensas son las ventatjas que reportan aquesta classe de produccions, y entre aqueixas ventatjas bé pot mencionarse la de ilustrar el criteri de las personas estudiosas y cultas qu' estiman la producció literaria, joys del enteniment humá, com alguna cosa més que un mer entreteniment. No es possible desconeixer la influencia progressiva de la literatura en l' ordre social, ni tancar els ulls á las tendencias envers l' unitat, que sens perjudici dels caràcters étnics de cada poble, ofereix cada dia més acentuada, l' evolució literaria universal. A determinar la naturalesa de aqueixas tendencias dedica Loliée las conclusions ab que posa digne coronament á son notable tractat, labor sintética de un sabi, desprovehit en absolut de petulancia y que disposa de un estil precís, concret y de una claretat extraordinaria.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

.. *De la Tierra*, versió castellana primorosament feta de las poesías catalans que ab el mateix títol publicá anys enrera 'l primorós poeta catalá Manuel Marinello.

.. *Pequeños ensayos de Carlos Rahola*, con un prólogo de Arturo Vinardell. El prologuista 'ns presenta al jove autor de aquests articles influint en las modernas corrents literarias; periodista gironí que fá concebir las més falagueras esperansas.

.. *El Niño Egoísta*, drama de Ibsen, versió castellana correctament feta per J. Farrán y Mayoral, para la colección *Teatro antiguo y moderno*.

.. *Els Tarats*, versió catalana del famós drama de Brieux, posat en escena temps enrera per la societat *Avenir*. Es un' obra forta, que aborda ab valentia una de las més asquerosas miserias patológicas. Prohibida á Fransa en un principi per la censura, avuy se representa lliurement y fins es considerada com un poderós element de moralitat, sense moixigaterías.—RATA SABIA

UN DUPTÉ QUE CONVE ACLARIRLO

—¿En qué quedém, senyor Francisquet? ¿El "coso" será bianch, negre, morat ó de color de catxumbo?

ROMEA

Ab son drama *La fi de Tomás Reynald*, l' Adrià Gual ha tentat un impossible: interessar al públic ab un' obra que sembla feta expressament pera matar tot interès.

Com en son quadro *Silenci*, en *La fi de Tomás Reynald* hi ha un drama: l' enamorament boig y 'l suïcidi del fill del protagonista ocorregut á París. Pero l' autor no presenta aquest drama directament al públic, contentant-se ab ferlo explicar á Tomás Reynald. Tenfm, donchs, un reflecte de drama. A falta de l' emoció directa hem de contentarnos ab una emoció reflexa.

Poca cosa es aquesta per omplir tres actes que sense ser molt llargs se fan pesadíssims. Y no hi val l' intent de haver volgut pintar un personatge. Aquest propiament no está pintat; se limita á estar relacionat. El seu caràcter optimista se explica reiteradament ab las sevas paraulas, en lloch de deduhirse dels seus actes.

Aixó fá que pesi, tant més, quan el diàleg es esllanguit, careixent en absolut d' aquella concisió y d' aquell relleu qu' exigeixen las obras escénicas, sense distinció d' escolas.

L' últim acte sobre tot resulta aburridíssim. Sols á un autor inexpert se li pot occurre presentar en escena la agonia lenta y la mort de un personatge, que ja ha donat tot lo que podia en els dos actes anteriors.

El Sr. Gual es amic de las mitjas tintas; pero falta saber si es degut aixó á que 'ls tons vigorosos, que exigeixen virilitat y brío no s' han fet per ell. També s' complau en cuydar sobre tot del ambient, de la *mise en scene*, dels detalls petits y minuciosos, lo qual fá que algunas vegadas tingui més importancia l' escenari que l' mateix drama.

En aquest particular tant se peca per carta de més com per carta de menos. Moments hi ha (el final del acte primer pera no citar-ne d' altres) en que una vulgaritat trivial se revesteix de una solemnitat extraordinaria. Tot aixó es càlcul, *pose, ficelle* al servey ja que no de una sorpresa, de una senzillesa sumament rebuscada, deguda á un mal encubert esforç.

L' obra siguié representada ab especial esmero, especialment per part de la Sra. Jarque y del Sr. Vinyas molt ben impositats de sos respectius papers.

Confessem que trobaren á faltar el concurs de la senyora Morera, substituïda deventatjosement per la senyora Parrenyo. ¿Es que 'l *Teatro catalá* ha perdut ó está á punt de perdre la cooperació de un' artista; qu' es avuy la més notable de las sevas características?

***

A benefici del Sr. Barbosa, se posá en escena un quadro dramàtic titulat *El pop de la platja*, y qu' está inspirat en una narració del famós escriptor rus Máxim Gorki. Autor del acomodament: el mateix beneficiat.

Te aquesta son moment culminant en la renyina de dos miserables que s' barallan al repartirse 'l diner, producte de un robo.

L' obra siguié molt ben rebuda, obtenint el Sr. Barbosa, en sa doble qualitat de autor y actor, merescuts aplausos.

TÍVOLI

¿Y donchs aquesta *Libertad*, que no ve?

Tant temps de anunciarla y tan com tarda en ser posada en escena.

¡Verge Santa y lo que costa de obtenir *La Libertad*!

NOVETATS

Fora ja 'n Frégoli, dimars á la nit doná 'l primer de sos anunciats concerts l' *Associació musical* de Barcelona.

L' audició siguié un éxit complert, tant que tingueren de ser repetidas varias pessas de las que constituïhan las dos primeras parts del programa, ó siguin els dos últims

temps del Concert en *Re major* de Haendel, l' *Aria* de la *Suite* de Bach, y el *Minuet* de *Ifigenia in Aulide* de Gluck. El *Recitatiu* y l' *Aria Non piu tutto ascoltai*, de Mozart, valgué molts aplausos á la jove soprano Srta. Soler. Y 'l mestre *Lamote de Grignon* posá de relleu la seguretat de la seva batuta y 'l bon éxit ab que ha sapigut formar una excelent orquesta de corda, que toca ab un primer extraordinari.

Pero la gran sorpresa de la vetllada siguié l' interpretació del Oratori de Beethoven: *Crist en el mont Olivet*. No s' havia tocat may á Barcelona, y á l' *Associació musical* li correspon la gloria de haverlo donat á conèixer.

Es un' obra admirablement desenvolupada, en la que las veus se fonen en el teixit orquestal, formant un conjunt rich, vigorós, expressiu y sobre tot molt clar. No pot pintarse millor la sacra escena, ni elevarse á major altura el sentiment religiós que brolla de la veu de Cristo y dels accents del àngel. La aparició dels soldats, el temor dels apòstols, la irritació de Sant Pere, mitigada per l' himne del perdó, tot está descrit magistralment. El coro fugat final forma 'l digne coronament de aquesta creació, que essent sempre de Beethoven, algunas vegadas recorda al diví Mozart.

Respecte á la execució sols alabansas mereixen tots els artistes, qu' en ella han pres part. El mestre Lamote pel ajust ab que salvá las complicacions de la composició y per la nitidesa de la interpretació; el tenor Sr. Bosch, pel sentiment ab que cantá la part de Jesús: era realment un altre artista del que havia sentit á *Eldorado*, cantant D.ª Inés de Castro: á cantar oratoris pot anarhi sol: la Sra. Soler y 'l baix cantant Sr. Segura, per lo bé que interpretaren sas respectives parts; y 'ls coros per sa afinitat y perfecta emissió de la veu.

L' *Associació musical de Barcelona*, que ja fá tant temps ve treballant activament y á la callada, sense altre móvil que 'l desinterésat cultiu del art, ha donat una proba asombrosa dels seus progressos.

Ab tota justícia s' ha de proclamar que aquesta *Associació s'* ha calat las botas.

CATALUNYA

Ha terminat la tongada d' ópera espanyola. Una nova probatura fracassada ab tot y ser ben digna, en tots conceptes, de l' interès y la protecció del públic.

Trist es tenir que confessar qu' en moltes ocasions las millors intencions artísticas están en pugna ab las amargas imposicions d' una realitat sempre rutinaria.

Ha tancat la serie de las composicions musicals posadas en escena, l' ópera en dos actes D.ª Inés de Castro, escrita sobre un llibre del Sr. Ginard de la Rosa, per nostre país 'l mestre compositor Sr. Costa Noguera.

Un dels principals caràcters que acusa la partitura es l' afany de fer música sabia, extraordinariament treballada, tant, que més sembla l' obra d' un tècnic que de un verdader artista. Sens dupte es més fàcil empèndrelas per aquest camí, que trobar la regalada font de la inspiració.

La Sra. Perrin, artista nova á Barcelona, debutá en la part de protagonista, fent gala d' una hermosa figura y de facultats vocals no gens despreciables.

El tenor Sr. Bosch, debutant també, per efecte de la emoció, no estava massa segur.

La por guarda la vinya, se sol dir... Pero en el teatro no: en el teatro la por fa perdre la cullita.

SALÓ ARNAU

Ab el títol de *Sense feyna* s' ha estrenat un drama en un acte original del popular escriptor y actor D. Lluís Millá.

L' obra de referencia, ben pensada y sortosament com posta, va agradar extraordinariament. Plagat de valentes ideas y escrit ab un llenguatge gràfic y natural, va transcórrer el drama sense que decaygui un sol punt l' interès que desperta ja en son comensament.

Entrant de pié en lo que se 'n diu género modern, son autor fuig del efectes grossos, dels arranques y sobre tot del gastat procediment de donar mort al traïdor.

El senyor Millá fou cridat insistentment á las taulas en companyia dels actors que hi prengueren part. Apúntate'n un, Lluís.

N. N. N.

EL LLORO DEL CONCEJAL

L. ALEGRET

—¿Qué t' ensenya de dir ara l' amo?

—¡Reversió tranvías, reversió, reversió!

Sota, Caball y Rey

6

EL JOCH D' AQUESTS DÍAS

ODA NÚMERO 100 A BARCELONA

I

Sota l' impuls d' un foch irresistible
vaig á rompre una llansa de moral,
á *caball* d' una cédula infalible
adquirida al carrer del *Cardenal*.

Puch y vull ser sincer. Y si notavas
que las trabas del vers me fessin nosa,
no 'm diguis (oh lector! qu' escrigui en prosa.
Lo milló y més valent es rompre trabas
y dir sabís als *sebas* y á las *sebas*, raves.

Escolta, donchs, lo que 'm proproso dirte,
y avans de que comensi, una advertencia:
Si arribessis de fástich á morirte,
la culpa no es pas meva, es la influencia
d' un poeta ignos-100, un visionari,
que á *sota* del *caball* del *Rey* Herodes,
barrejats ab la femta va trobarhi
uns versos mal medits que 'n deyan *odas*.

Hauria preferit el somiatruytas,
trobarhi en lloch d' aixó: *monjetas cuytas*.

Pro á falta de menjar més suculent,
serví al públich la vianda tan calenta,
que 'l públich admirat de son talent
aixecá al gran poeta un monument...
(á mitj carrer d' en Trenta.)

Permetme, donchs, que avuy, seguint las modas,
t' escrigui uns versos que no van ni á *r...odas!*

II

Un *cardenal* que viu dintre una gabia
y que sols pel vestit sembla *femella*,
aquesta días, pobret, s' ha mort de rabia
tot pegant cops de bech á una *capella*.
La rahó, segons canta, la té tota
y per xó no ha volgut quedarse *sota*.

Uns *pastors* que plantaren botigueta
li han semblat mermadors del seu *panis*,
y l' *aucell* ab la cresta tota dreta

fent un punt d' home 'ls ha parlat aixís:
<No vull que ningú 'm prengui 'l meu treball,
que á sobre 'l burro hi vaig molt bé á *caball*.>

(La estrofa que seguía, contra lley
es molt apetitosa y el *poeta*
se la guarda porque li fa denteta
y vol cruspírsela *ey*.)

¡No son pochos que, com ell, els hi fa gana
que ab la marca de fábrica «La Creu»,
se planti un' altra fábrica de *llana*...!
Y es porque per la *creu*... tothom hi veu.

Tots aquests *aucellots* que 'ls hi fa nosa
l' ombra d' una evangélica capella...
s' haurán de fer la guitza qu' una cosa
es la Constitució... y un' altra l' escudella.

Com també es una cosa la *poesia*
y un' altra la carn d' olla ab cansalada;
y si 'l *poeta* anés tip, molts cops faria
en lloch d' una cansó... una mitjdiada.

Mediten, ciutadans de Barcelona,
lo que ab aquests versos de *quincalla*,
vos vol dir un gran *sabi*, una persona
que fa vinticinch anys que 's fum... de palla.

Y si algú no entengués, com es possible,
aquest esgarapat galimatías...
pensi qu' encare es menos comprensible
aquell *mal* que pateixen els tranvías.

¡La *reversió!* es un mal que no s' aplaca;
una especie de *fluix* de mils pessetas...
per xó per estroncarlo, la butxaca
hi tenia apretada algún *pastetas*.

Al veure aquests bullits ¡Válgam Jehová!
crech que tothom, xichs y grans
ens hem de fer protestans...
sols pel gust de *protestá*.

Nota: Tot lo escrit aquí
no més ho poden llegí
els sabís (els meus companys;
redemptors, mestres, etzatra...)
els que passin de cent anys,
y els que no saben de lletra.

PEP LLAUNÉ

¡DESBANCAT!

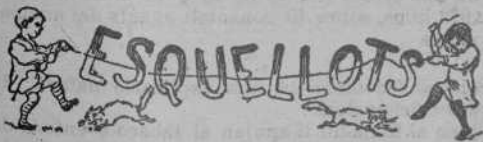

—¡Eza zí que ez buena!... Otro ocupando mi zitío en el ramo de fiertaz... ¡Ah! No zeré yo quien en el cuarto centenario del «Quijote» vaya á Madrid...

EL REGALO DE 'N LLUCH

—Acepteu, Verge, aquest ram, ja que jo no puch veni: es fet ab las millors flors que hi trobat al meu jardí.

Una cosa estranya de la Casa Gran.

¿Cóm s'esplica que regidors renyits á mort, incompatibles de carácter, y que si per alguna cosa s'han fet notar es per las mútuas antipatías que s'han tingut, en la qüestió del tranvía del inglés vajan junts, acordes en un mateix criteri?

Formulava aquesta pregunta, y un coneixedor dels misteris de la Casa Gran, me va respondre:

—De poca cosa s'estranya vosté. Quan se tracta d'un tech municipal, no 'ls ha vistos asseguts tranquil·lament en una mateixa taula? Donchs fassis càrrech que aixó de la reversió dels tranvías es una cosa per l'estil d'un tech.

Senyor Lluch: cóntili que no 'l crítico per haver enviat una hermosa *corbelle* de flors á la Verge del Pilar de Zaragoza.

Com á particular pot expressar com vulgui 'ls seus sentiments y las sevas aficions. Ningú té dret á inmiscuir hi.

Pero 'm sembla que las flors las podía acompanyar ab una esquila reclamant que li tornessin la vara de alcalde que va deixar en aquell temple.

Perque, si las flors eran sevas, la vara d'arcalde es de Barcelona.

S'han fet tanteigs pera establir entre Barcelona y Madrid un tren exprés que fassi en deu horas el recorregut del trajecte. Aixó significa una velocitat de 68 kilómetros per hora, aquí extraordinaria; en qualsevol altre país no més que moderada.

Y s'ha reconegut que l'estat de la vía no consent la circulació de trens que portin aquesta rapidés.

De manera, que bé pot dirse que l'atrás característich d'aquest país s'oposa á que Madrid y Barcelona s'aproximin.

Barcelonins:

Procurin anar sempre ab l'ull obert, y en quant vegin la llargurada figura del arcalde de R. O. ¡alto! Es qüestió de quadrarse y de saludar reverentment.

Barret á fora y una cortesia fins á doblegarse en ángul recte.

Si no'n tenen prou ab aixó, s'ajonollan; y si no'n tenen prou ab ajonollarse, 's pican el pit, com si passés la custodia.

***

Prenguin exemple dels obrers lampistas qu' enfeynats en el vestibul de la Casa Gran, se van decuydar de ferli acatament.

¡Vaya un escándol els va mourel.. Y no tenintne prou ab escandalisarlos els va fer marxar, com si 'ls despedís de la feyna. Si ha-

gués sigut el seu burgés, capás era de deixarlos sense pá.

Ja ho saben, donchs: al Sr. Lluch hi ha que reverenciarlo, sino per lo qu' es, per lo que representa.

Y ara, si 'm preguntan ¿qu' es lo que representa 'l Sr. Lluch? Ben á la vista está. Una comedia bufa que porta 'l títul de *Camándulas*.

Al carrer de las Sitjas va descubrirse l'altre día una bomba.

Pero no s'alarmin, y sobre tot no cayguin en basca.

La bomba estava plena d'una substancia que fa net tot lo que toca, ¡ey! sempre que se la mulli. Estava plena de terra d'escudellas.

Y tenia per metxa un tros de lluquet del que s'utilisa pera treure l'agre de las botas.

Vaja que, al últim, fins el terrorisme 's va tornant bromista.

Per si algú vol aprofitar el pensament, aquí va una noticia que m'envían de Suïssa:

Se tracta d'un seguro de nou género, molt barato y expedit.

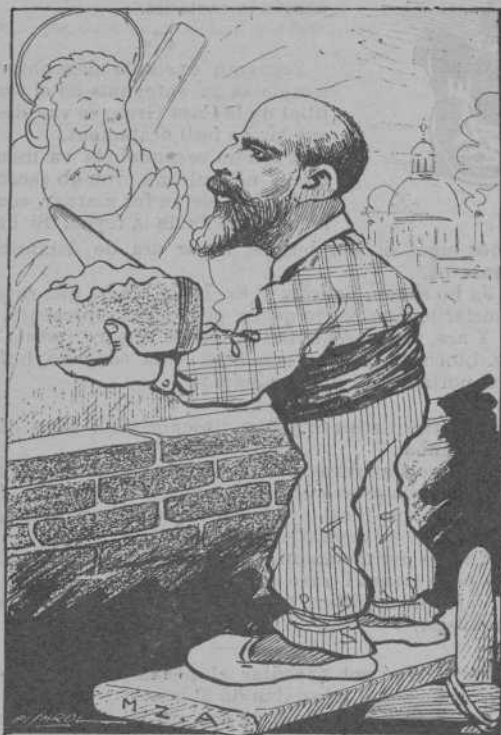
Consisteix en una targeta postal que costa 20 céntims no més, y que á qualsevol que la rebí per la vía

INSPECCIO MUNICIPAL

—Cuando vuelvas del mercat, pasa por aquí, que hay orden de tastar los queviures y pesar los llonguets.

ENTRETENIMENTS D' UN CARRILAYRE

Aparedant sants.

normal y degudament timbrada, li dona dret á percibir un seguro de mil franchs contra qualsevol accident de que signi víctima per espay de trenta días.

Ignoro si en aquesta classe d'accidents hi van compresas las malalties.

Si es aixís, res més fácil que beneficiar á la persona, á la qual se vulgui donar un disgust per escrit.

Se li envia una d'aqueixas targetas: ella cau malalta, y ala, á cobrar els mil franchs.

L'adagi aixís quedarà fidelment complert. «No hi ha mal que per bé no vingui.»

A Madrid va reunir-se un Congrés de perruquers, al objecte de constituir la federació nacional del gremi.

Al fadri que 'm fa la barba, l'altre día li vaig preguntar:

—¿Y bé que 's proposan ab aquesta organizació?

Y ell me va respondre molt entonat:—El nostre lema li dirá.

—¿Y quin es el seu lema?

—«Molts caps per treballar y un sol cap per dirigirnos.»

L'Eminentísim Cardenal Cassanyas se diu Pagés de nom de mare.

Y vels'hi aquí que aquests últims días ha correspost á sos dos apellidos.

Al publicar la carta de D. Alfonso, ha fet de Cassanyas.

Y al deixar sense resposta 'ls atachs que se li han dirigit, ha fet... el Pagés.

Ab tot s'ha de conèixer el poder de las influencias en aquesta ditxosa terra de las monjetas.

Acaban de practicarse oposicions á una càtedra de Taquígrafia, y la plassa ha sigut concedida á qui menos la mereixia, per tres vots contra dos. Els tres vots corresponen á tres catedràtics que de taquígrafia no 'n saben res: els dos restants á professors molt acreditats en el cultiu d'aquest art.

Y'l favoregut resulta ser precisament un empleat de la Secretaría de la Universitat, que 's diu Coronas. Aixís tot se queda á casa.

Una vegada més s'ha fet la traducció macarrònica del «Finis coronat opus». (Las millors figas se las menjan els dropus.)

Sembla mentida, pero es una realitat que quan més car se ven el tabaco, més consúm se 'n fa.

Aquí á Espanya, á lo menos, desde l'última puja dels preus de las labors, el consúm ha anat en augment, fins acusar per terme mitj un excés anual de 822,873 kilos, sobre lo consumit avants del augment de preus.

Aquest fenómeno té una explicació natural, de caràcter fisiològic.

Quan al fumador li apujan el tabaco s'enfada de debó. Y está clar, tant com més s'enfada, ab més furia xucla; tant com més furios xucla, més depressa acaba 'l cigarro; y tant com depressa l'acaba, més aviat n'encén un altre.

Y ara si aquesta explicació no 'ls satisfá, búsqüine un'altra de millor.

No puch creure que una comissió de l'Ajuntament de San Sebastián vaji venir á Barcelona á estudiar l'organización dels serveys del nostre Ajuntament. Si fos vice-veraa m'ho explicaria.

Si bé que l'estudi podria tenir un objecte: fixarse bé en lo que aquí 's fa, pera fer á San Sebastián tot lo contrari.

EN ROUVIER Y EN DELCASSE A L' ARCALDIA

—Necessitém banderas pera adornar Paris. ¿No podría facilitárnosen algunas?
—Las banderas las tenim molt tronadas: ara, si volguessin pendóns...

PREGUNTANT

—¿Ahont es que diu que hi ha tantas ratas?
—Vajin á la plassa de Sant Jaume, número 1: allí 'ls podrán informar.

UN VIATGE QUE NO 'S FA

—¿Sabs, noya, que no aném á Paris? Aixís ho ha acordat el "Foment".
—Y donchs ¿qué 'n farém d' aquests coloms?
—Feslos ab arrós.

L' origen del barret de copa, qual us conta ja més de un sigle, está explicat en un *suelto* desenterrat del *The Times*, corresponent al 16 de janer de 1797.

«Jhon Hetherington, botiguer del Strand—deya aquell periódich—comparegut davant de *Lord maire*, ha sigut condemnat á 500 lliuras de multa per disturbis y excitació al motí.

»Ab l' intenció evident d' espantar al públich, va comparéixer á la vía pública capsat ab un barret molt alt en forma de corró y cubert de una seda molt llustrosa que ab sos reflectes enlluernava.

»Ab motiu de una tal aparició algunas donas caygueren en basca: las criaturas fugían xisclant, la multitud s' espargía per tots cantons, y 'l fill del corretjer Mieter Thomas arrollat pels fugitius, feu un cap-girell y 's fracturá 'l bras dret.»

Ja ho veuhem. Molt penosos sigueren els començos del barret de copa.

Pero per fi la moda se 'l va fer seu y ha sigut la prenda que ha durat més anys.

Deya aquest día un estudiant:

—Ahir la novia 'm va dar carabassa. Avuy me n' ha donat el catedrátich de la Universitat. De manera que ja estich habillat per anar aquest estiu á pendre banyes de mar.

Xascarrillo de postres.

Un senyor va caure. Transportat á la casa de socorro, y després de assistit convenientment, se presentá la seva senyora, preguntant tota alarmada:

—Qué ha sigut, senyor doctor?

—Una fractura doble.

Y ella girant la vista al cel, exclamá ab la més ingenua de las ignorancias:

—Gracias, Deu meu; ja que á lo menos no se li ha trencat cap os!

XARADA

SEGUIDILLAS

Al Born vench cada día llegums, patatas, verdura y otras fruytas de temporada.

Ab molt salero me diuhen tot els joves que jo coneixo.

Tens una *prima terca* tan repetita que ab prou feyna t' hi passa una forquilla.

¡Que 'n son de tontos! ¡Si haguessim d' escoltarlos á aquests guillopos!

No fa molt que un *tres-una* furriel venía ab molts soldats comprantme mercadería.

Y 'm deya sempre:

—*Lusero*, serás mía.—

—Mes jo me 'n reya.

Per no donarli un xasco, dugas un mico

vaig dirli en castellà:
 —No 'n tinguo un pito;
 pues ja se saba
 que 'ls soldats s' enamoran...
 de la que passa.

FÉ OLLA Y LLEIXU

UN QUE BUSCA

—¿Els procuradors del tranvia?
 —Vacha vostè allí dentro. En todas partes encontra-
 rá V. alguno.

ANAGRAMA

Un home rifava en públich,
 en Total s' hi va engaltar:
 va treure un total molt maco
 y una total de cristall.

J. COSTA POMÉS

TRENCA-CLOSCAS

S. ALSINA

LORCA

Formar ab la deguda combinació de aquestas lletres
 el títol de una producció catalana.

ENRICH DOMÈNECH

AUCELLET NUMÈRICH

- 6 7 4 5 4 8.—Nom de dona.
- 4 7 1 2 3.—Enfermetat.
- 6 5 2 3.—Poble.
- 6 7 1 8 6.—Verb.
- 3 8 3 4 6 5.—Ofici d home.
- 4 7 6 8 6 7 8.—Temps de verb.
- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Carrer de Barcelona.
- 4 5 6 5 3 7 4 8.—Nom de dona (diminutiu).
- 4 8 6 6 8 3 8.—Poble.

ANTON CARARACH

GEROGLÍFICH

```

: :
+ +
OOO
+ +
AD
I
    
```

XECH DE LLANSÀ

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

SESSIONS NOCTURNAS

—¿Se muda V. de casa, señor rechidor?
 —No, home; pero com que acabem tan tart, me quedaré á dormir aquí. No vull anar pels carrers, á horas tau in-
 tempestivas.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

**EL CONSEJERO
DE LOS
ENAMORADOS**

LIBRO INDISPENSABLE
á los que tengan ó deseen
tener relaciones amorosas

Además de un sin número de
cartas amatorias

CONTIENE

Lenguaje de las flores
Lenguaje del pañuelo
Lenguaje del abanico
Alfabeto de los mudos
Lenguaje de las piedras precio-
sas, de los fósforos y del ci-
garro.

Un tomo en 8.º, Ptas. 1

La ciudad de Barcelona

* Guía LOP *

ITINERARIOS PRÁCTICOS

Ptas. 2

PLANOS DE BARCELONA

Ptas. 1

COLECCIÓN DIAMANTE

Tomos 94 y 95

Obras menores de Cervantes

Ptas. 1

Edición de 12 ejemplares en papel especial.
Los dos tomos, Ptas. 4

La Resurrección de Don Quijote

NUEVAS AVENTURAS

POR **EL P. VALBUENA**

Un tomo en 8.º con multitud de dibujos de-
bidos al lápiz de SANCHO . . . . . Ptas. 1

Edicions populars de **SANTIAGO RUSIÑOL**

ANANT PEL MON * * * * * **EL MIS**

Preu de cada obra, **UNA PESSETA**

Dintre de pochos días se posará á la venda

ORACIONES

ARTES INDUSTRIALES | LETRAS É IDEAS | Nuevos derroteros penales

FOR

H. Giner de los Ríos

Un tomo en 8.º, Ptas. 3

FOR

E. GÓMEZ BAQUERO

Un tomo en 8.º, Ptas. 3

FOR

PEDRO DORADO

Ptas. 0'75

Pasos y cuentos cómicos por el notable escritor **JOSÉ ZA-
HONERO**. . . . . Ptas. 0'75

Espléndido álbum de fotografías de la
capital de Cataluña

VAN PUBLICADOS LOS CUADERNOS

1.º, 2.º y 3.º

2.ª serie

30 céntimos

cuaderno

EN PRENSA EL

Cuaderno 4.º

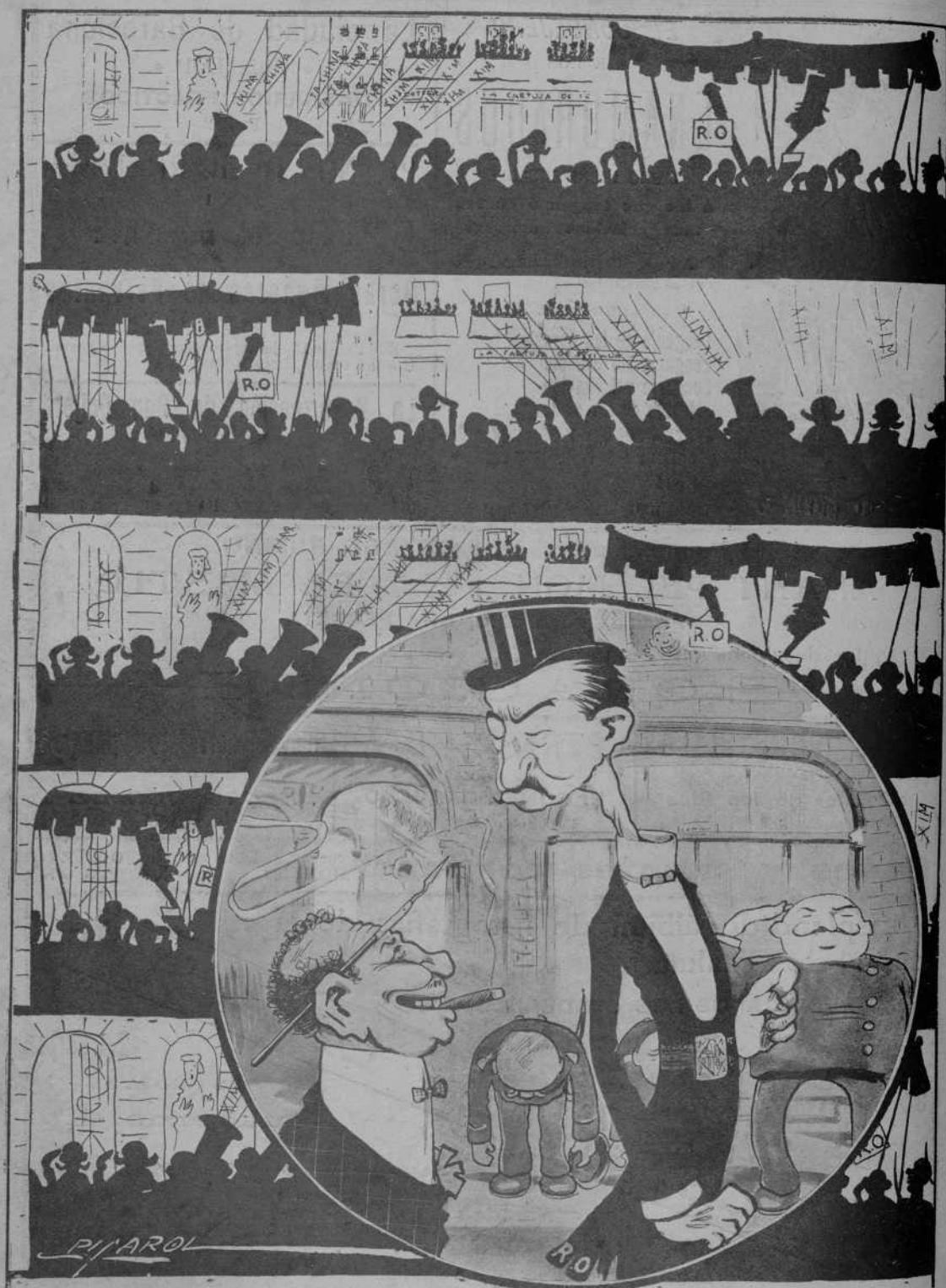
AVISO IMPORTANTE

Pueden servirse los 12 cuadernos de la
1.ª serie al mismo precio de 30 céntimos que los
corrientes de la 2.ª serie.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuu ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebirà á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravios, si no 's remet ademés un ral pera certifiat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

L' ALCALDE DE REAL ORDRE

—¿N' está content ara, don Gabriel, del saludo que se li fa?
 —¡Psé!... No massa... Voldria mes solemnitat, mes grandesa... ¿No hi hauria manera de fer salva cada vegada qu' entro y surto de l' arcaldia?